

CASTRO NIEUWSBRIEF

Castro Nieuwsbrief is een uitgave van het David Henriques de Castrofonds, Kerkstraat 7, 1191 JB Ouderkerk a/d Amstel
Tel.: 020-496 34 98, Fax: 020-496 54 96, e-mail bethaim@wxs.nl, Postbank 69 34 112, Rabobank 35 18 48 800

DE RESTAURATIE VORDERT GESTAAG

Het gaat goed met de restauratie van de monumentale begraafplaats Beth Haim te Ouderkerk aan de Amstel.

Door de grote steun van overheid, fondsen en particulieren is de restauratie inmiddels in volle gang. Veel werk is door velen verzet, doch er dient nog veel meer te gebeuren.

Vooraf het opnieuw op hoogte brengen van grafzerken is een enorm karwei. Ook het herstel van de monumentale zerken heeft grote aandacht. Zoals u op de foto in deze nieuwsbrief kunt zien is het ijzeren hek aan de Kerkstraat weer geheel hersteld.

Met het aanpakken van het groen (heggen en bomen) is nog geen begin

gemaakt. Veel werk in die sfeer moet nog verzet worden om het geheel weer een goed aanzien te geven. Wij hopen dat wij in het jaar 2001 in de gelegenheid zijn om het groenrestauratieplan uit te voeren.

Dat wij eind 2000 al zover met de restauratie zijn gekomen stemt ons allen tot dankbaarheid. We zijn er evenwel nog niet. Op onze lauweren rusten is er niet bij.

In totaal hebben giften, donaties en subsidies tot nu toe een bedrag van circa f 4.000.000,- opgeleverd.

In de periode vanaf 1994 zijn uiteraard diverse kosten gemaakt voor het voeren

van acties. Uitvoering van het gehele restauratieplan vergt inclusief actiekosten e.d. een bedrag van f 5.600.000,-.

Wij blijven optimistisch dat wij dit laatste bedrag met steun van velen –uiteindelijk- binnenkrijgen.

Tot slot wens ik u allen een goed maar vooral gezond Nieuwjaar toe.

Met vriendelijke groet,

C. de Groot

Stort uw bijdrage op ons bankrekeningnummer Rabo 35.18.48 800 of girorekening 69 34 112 onder vermelding van "LEEF MEE MET BETH HAIM"

KEUR VAN GRAFSTENEN

Het gaat goed met de verkoop van Keur van grafstenen, zowel bij particulieren als via de boekhandel. Ook bibliotheken in Nederland en het buitenland hebben kopieën van David Henriques de Castro's meesterwerk gekocht.

Er zijn steeds enkele exemplaren van het genummerd boek verkrijgbaar bij het kantoor van de

Stichting - de perfecte keus om

cadeau te geven. Ongenummerde exemplaren zijn gestuurd aan boekhandelaren in Duitsland, Spanje, Israël, België en aan musea in meer dan tien landen.

In oktober 2000 heeft de Commissaris van de Koningin van Noord-Holland, de heer Dr. J.A. van Kemenade, een bezoek gebracht aan de begraafplaats. Tezamen met het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ouder-Amstel werd een rondleiding verzorgd door rabbijn H. Rodrigues Pereira.

VOORTGANG RESTAURATIE VELD 1892

Op 9 november 1999 is op veld E van de Portugees-Israëlitische begraafplaats Beth Haim de 1e fase van de restauratie gestart. Veld E, dat in de planvorming ook wel zerkenveld genoemd wordt bestaat uit twee delen. Het ene deel is in 1857 in gebruik genomen en het andere deel in 1892, ze worden van elkaar gescheiden door een smal pad. Karakteristiek voor het gehele veld is de toepassing van zerken op veelal gemetselde en een enkele betonnen onderbouw, de zogenaamde roef. De roeven zijn hier gefundeerd op houten palen waarvan de paalkoppen echter, door het ter plaatse sterke inklinken van de aanwezige veengrond, bovengronds zijn gekomen en zijn verrot. Een zeer groot deel van de roeven, inclusief de bijbehorende zerken, is hierdoor scheefgezaakt en beschadigd geraakt.

Tijdens de planvorming zijn, naast veld E, ook de overige op de begraafplaats voorkomende velden, elk met hun eigen ouderdom, geschiedenis en sfeer, afzonderlijk bestudeerd en benoemd. Ook zijn de oplossingen voor het herstellen van de voorkomende schades per veld afzonderlijk geformuleerd. Daarbij is er telkens van uitgegaan dat handhaving en zo mogelijk het versterken van de bestaande sfeer voorop staat, waarmee de restauratie omschreven kan worden als een begeleiding van het verval.

De deelvelden 1857 en 1892 zijn een herinnering aan de tijd van voor de Tweede Wereldoorlog, toen de Portugese joden van Amsterdam en daarbuiten nog een intacte gemeenschap vormden. Op de zerken komen o.a. namen van families voor waarvan er velen, door de tragische gevolgen van de oorlog, verloren zijn gegaan. De aanwezige zerken zijn niet bijzonder fraai in hun materialisering of bewerking en hebben daardoor geen uitzonderlijke individuele, monumentale, waarde. Echter het omschreven historische overzicht dat zij bieden over het recente verleden is uniek.

Nu zijn er tijdens de uitvoering op deelveld 1857 zerken aangetroffen die net onder maaiveld liggen en waarvoor in de voorbereiding van de restauratie geen herstelwerkzaamheden voorzien zijn. Vanwege het genoemde historische belang van het veld, is er de

opdrachtgever van de restauratie echter veel aan gelegen ook de onder het maaiveld aangetroffen zerken boven de grond te halen en te restaureren zoals dat ook voor de overige zerken omschreven is, om zodoende het 'stenen archief' zo compleet mogelijk te bewaren. De genoemde zerken zullen daartoe slechts net boven maaiveld worden herplaatst, waardoor het totaalbeeld

van het zerkenveld zo veel mogelijk gelijk blijft aan de bestaande situatie.

Gelijktijdig blijkt tijdens de uitvoering dat een deel van de zerken met roeven, op deelveld 1857, die in bovenaanzicht niet beschadigd lijken, in het fundament wel problemen bevatten. Het lijkt wijsheid om tijdens deze restauratie toch actie te ondernemen om vervolgschade te voorkomen. Immers, wanneer deze fundamente in een later stadium alsnog hersteld moeten worden, bestaat er een niet gering risico dat ze niet of nauwelijks meer bereikbaar zijn en dat de reeds gerestaureerde zerken bij de vervolgwerkzaamheden beschadigen.

Van beide herziene restauratie-uitgangspunten is in eerste instantie op een beperkt oppervlak een proefopstelling gemaakt ter beoordeling door o.a. de Rijksdienst voor de Monumentenzorg. Op deze proefopstelling is door de Rijksdienst gereageerd met een positief pre-advies. Omdat de herziene restauratie-uitgangspunten begrijpelijkerwijs financiële consequenties hebben, zal in deze fase van de restauratie een groot deel van het veld 1857 volgens de bijgestelde inzichten gerestaureerd worden. Het overige deel zal tot de uitvoering van een latere fase onaangeroerd blijven. De werkzaamheden aan deelveld 1892 blijven zoals ze in de oorspronkelijke plannen zijn vastgelegd.